

VISOKA ŠKOLA ZA INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE
ZAGREB

SEMINARSKI RAD
KARLO VELIKI

Jurica Ruklin

Zagreb, prosinac 2017

Sadržaj

Sadržaj.....	2
1. UVOD	3
2. KARLO VELIKI I NJEGOVO DOBA	Error! Bookmark not defined.
2.1. Doba Karla Velikog – rani srednji vijek	4
2.2. Biografija Karla Velikog	5
2.3. Karlo Veliki kao vojskovođa.....	6
2.4. Obnova Europe nakon zaustavljanja širenja islama	8
2.5. Gospodarska i društvena organizacija	9
2.6. Karolinška renesansa	10
3. ZAKLJUČAK	13

1. UVOD

Srednji vijek je veliko razdoblje u ljudskoj povijesti. Najčešće se misli da je srednji vijek počeo kada je propalo Zapadno Rimsko carstvo, a to je bilo 476. godine. Kraj Srednjeg vijeka obilježen je otkrićem novog kontinenta, Amerike, 1492. godine. Međutim prijelaz iz starog u srednji vijek nije se dogodio naglo već je to bila postupna promjena kroz dulji vremenski period.^[1]

Kada govorimo o srednjem vijeku često ga prikazujemo kao mračno doba. Čovjek je tada stalno bio u borbi protiv prirode da bi osigurao dovoljno hrane, odjeću i stan. Ljude je mučio problem pothranjenosti, gladi i bolesti za koje nisu znali lijek.^[1]

Također trgovina je sve slabija i slabija. Tome su uzrok Arapi koji su osvojili Sredozemlje i nisu drugim narodima dozvolili trgovinu.^[3]

Međutim i u takvom srednjem vijeku postojali su periodi razvoja i napretka. Jedan od njih je i doba Karla Velikog koje neki autori zovu još i Karolinška renesansa.

Poznato je da je za vrijeme Karla Velikog Franačka je imala najveći teritorij, protezala se od Sjevernog mora do Sredozemnog mora i od Pirinejskog poluotoka do Panonske nizine. Pokušao je čak stvoriti jedno veliko carstvo i povezati Bizant s Franačkom dinastičkim brakom, no u tome nije uspio.

Njegovom krunidbom zapadna Europa je dobila cara nakon više od 300 godina.

U svojoj vladavini oslanjao se na Crkvu. Poticao je širenje kršćanstva u svim područjima koje je osvojio, najčešće nasilno. Karlo Veliki smatrao se zaštitnikom Crkve i pomagao joj.

Karlo Veliki bio je uzor mnogim srednjovjekovnim vitezovima, križari su pokušavali oponašati njegovo ratovanje.^[4]

To je razdoblje kada u mnogim umjetnostima dolazi do nazadovanja. Tako su na primjer trodimenzionalno prikazi savršenih proporcija u slikarstvu i reljefima postupno prelazili u dvodimenzionalne.

Kvaliteta stanovanja u gradovima u srednjem vijeku opada. Dok su mnogi gradovi starog vijeka imali vodovod, javna i privatna kupališta te kanalizaciju u građevinama i gradovima srednjeg vijeka to nije postojalo.^[7]

Imao je utjecaja i na hrvatsku povijest. U njegovo doba Franačka je dospjela do Panonije i Jadrana, zauzela dijelove Slovenije i Hrvatske. U hrvatskom jeziku postoji čak i riječ koja je izvedena imena Karla Velikog. To je riječ kralj, a nastala je od „Karl“ odnosno „kral“.^[4]

Karlo Veliki bio je i veliki vojskovođa.^[3]

Ovim radom želi se detaljnije prikazati povijesni okvir u kojem je živio, kakav je bio čovjek te kako je utjecao na događaje koji su se zbivali u njegovo doba.

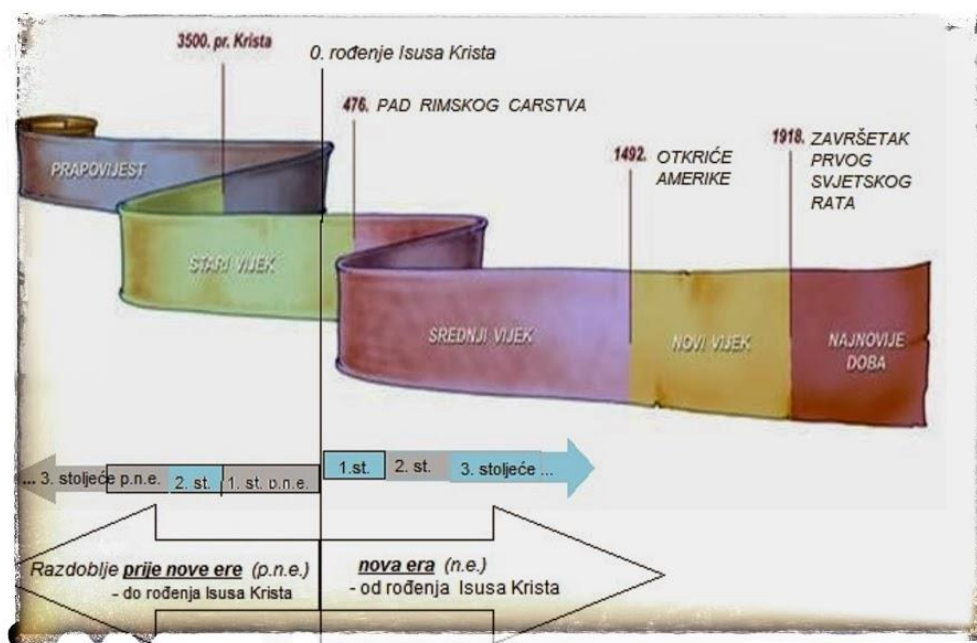
2. KARLO VELIKI I NJEGOVO DOBA

2.1. Doba Karla Velikog – rani srednji vijek

Razdoblje srednjeg vijeka trajalo je oko tisuću godina. Ime srednji vijek dali su mu učenjaci u doba humanizma u 15. stoljeću. Oni su to razdoblje prezirali i smatrali da je samo antika stvorila znanja i umjetnost koja imaju trajnu vrijednost. Međutim i u srednjem vijeku je otkriveno mnogo novih izuma kojima se služimo još i danas kao što je na primjer tiskarski stroj. Tada su otvorena i mnoga sveučilišta na kojima su stvarani temelji modernih znanosti: medicine, tehnike, zakonodavstva.

Obzirom da je srednji vijek prilično dugačko razdoblje povjesničari su ga podijelili u tri razdoblja: rani srednji vijek, razvijeni srednji vijek i kasni srednji vijek.^[1]

Predmet ovog rada je rani srednji vijek.

Slika 1. Trajanje Srednjeg vijeka

Srednji vijek odnosno rani srednji vijek započeo je krajem 5. stoljeća.

Mongolski ratnički narod Huni su potisnuli Zapadne Gote (Vizigote) na područje Zapadnog Rimskog Carstva dok su Istočni Goti (Ostrogoti) krenuli s Hunima u Panonsku nizinu.

Sa sjeverne strane Zapadnog Rimskog carstva živjeli su Germani koji su često dolazili do granica zapadnog Rimskog Carstva. Huni su napadali i Germane i sve ih više potiskivali prema jugu pa su Germani i prešli granice carstva i počeli se naseljavati tom području. Konačno pod vodstvom Odoakara 476. godine srušili su Zapadno Rimsko Carstvo.^[1]

Germansko pleme Franci naselili su se u 5. stoljeću na području rimske pokrajine Galijske. Njihov vladar Klodvig (481. - 511.) ujedinio je sve Franke u jednu državu i protjerao Vizigote na Pirinejski poluotok. Franci su prihvatili kršćanstvo.

Najpoznatiji franački vladar bio je Karlo Veliki (768. - 814.). On je želio obnoviti Zapadno Rimsko Carstvo pa je stoga vodio mnoge osvajačke ratove. Porazio je germansko pleme Sasa zatim Langobarde u Italiji i zauzeo dio Pirinejskog poluotoka. Mnogi su narodi morali priznati njegovu vlast pa tako i Hrvati koji su se već doselili na prostor Panonske nizine i sve do Jadranskog mora. Franačka je tada bila najjača država na području bivšeg Zapadnog Rimskog Carstva. Protezala se od Atlantika do Dunava u Panoniji te od središnje Italije do Sjevernog mora. Od tada su ponovno postojala dva carstva Zapadno ili Karolinško te Istočno ili Bizantsko. ^[1]

Međutim Bizant nije odmah priznao Zapadno Carstvo jer se smatrao jedinim nasljednikom Rimskog Carstva. Sukob je završen 812. godine kada su Franačka i Bizant sklopili mir u gradu Aachenu pri čemu su dogovorili kako će podijeliti Europu.

Nakon smrti Karla Velikog njegovi su se nasljednici borili za vlast što je na kraju dovelo do raspada Franačke na Zapadnu Franačku, Istočnu Franačku i Lotaringiju. Od tih država kasnije su se razvile Francuska, Njemačka i Italija. Državu su podijelila trojica braće, unuci Karla Velikog, ugovorom u Verdunu 843. godine. ^[2]

2.2. Biografija Karla Velikog

Slika 2. Karlo Veliki

Karlo Veliki rodio se 2. travnja 747. godine

O Karlovom djetinjstvu se malo toga zna.

Postao je kralj kada je imao 21 godinu. Dvije godine kasnije, započeo je samostalno vladati.

Prvi puta oženio se kćerkom langobarskog kralja Deziderija i to na nagovor majke. S njom nije bio dugo u braku, svega godinu dana, nakon čega ju potjerao jer je bio u sukobu s njezinim ocem. Zatim se oženio Hildegardom koja je bila švapskog roda. S njom se lijepo slagao i ona ga je pratila na pohodima. Rodila mu je četiri sina i pet kćeri, ali je umrla vrlo mlada. Nije imala niti 26 godina.

Treća žena mu je bila Fastrada. Ona je bila kćerka austrzijskog grofa Radolfa. I ona je ubrzo umrla, 794. godine. Prema pisanju Karlovog biografa Einharda, bila je lijepa i vrlo okrutna. Narod ju nije volio jer je smatrao da je imala loš utjecaj na Karla. Četvrta supruga zvala mu se Liutgarda. S njom nije imao djece. Bila je vrlo pobožna kraljica, ali boležljiva te umrla 800. godine. Nakon njezine smrti, više se nije ženio već je imao četiri priležnice sa kojima je imao petero djece.

Djecu je školovao na principima kasne antike. Predmeti su podijeljeni u dvije grupe. Niža grupa (trivium) sastojala se od gramatike, retorike i dijalektike. U višu grupu (quadrivium) spadale su: aritmetika, geometrija, astronomija i glazba. Kada bi sinovi porasli, učili su i jahati i upotrebljavati oružje, a vodili su ih i u lov. Kćeri su učili prestižnu.

Karlo je volio svoju djecu, uvijek ih je vodio sa sobom na put, sinovi su jahali uz njega, a kćeri iza njega. Uvijek je s njima objedovao. Iako je volio kćeri niti jednu nije udao. Biograf Einhard tvrdi da je bio vezan uz kćeri, ali se bojao da će zetovi tražiti dio zemlje za sebe. ^[5]

Karlo Veliki je bio dobar govornik. I on je učio slobodne umjetnosti kao i njegova djeca. Gramatiku je naučio Đakon Petar iz Pise, a retoriku, dijalektiku i astronomiju Alkuin. Pokušavao je naučiti pisati, ali nije sasvim uspio. Karlo Veliki govorio je svoj materinji germanski jezik. Naučio je i latinski, a grčki je samo razumio. ^[4]

Volio je tradicionalne zabave svog naroda. Oblačio se kao franački ratnik, nosio je tradicionalno germansko odijelo i nije želio prihvatiti tuđinsku odjeću.

Bio je krupan i snažan čovjek. Volio je jahanje, plivanje i lov te kupanje u prirodno vrućim vodama te je stoga i sagradio palaču u Aachenu. Često je u kupelj pozivao sinove, velikaše i pratnju. Volio je jesti, ali je u jelu i piću bio umjeren. Nije podnosio da se bilo tko opija. Gozbe je priređivao rijetko, no onda je na njima uvijek bilo mnogo ljudi. ^[5]

Za vrijeme ručka volio je slušati glazbu ili čitanje. Najviše je volio djela o povijesti i djelima junaka iz davnine te knjige svetog Augustina.

Volio se uspoređivati s rimskim carevima. Smatrao je da ima tri funkcije: zapovijedati vojskom, biti vrhovni sudac i štititi Crkvu. ^[4]

Karlo je bio pobožan čovjek jer su ga od malena odgajali u kršćanskom duhu. Karlo nastupa kao zaštitnik kršćanstva, ali mu se u potpunosti ne pokorava već se uključuje u rasprave teologa.

Umro je 28. siječnja 814. godine. ^[5]

2.3. Karlo Veliki kao vojskovođa

Karlo Veliki bio je velik vojskovođa.

Franačka i Bizant u 8. stoljeću nalaze se u opasnosti od širenja islama po Sredozemlju. Islamsko osvajanje širilo se velikom brzinom. Prvo je na udaru bio Bizant, još krajem 7. stoljeća, a zatim i Sredozemlje sve do Franačke. U područjima koje su osvojili Arapi se nisu spojili (asimilirali) s ostalim narodima. Arapi također ne dozvoljavaju bilo kakav utjecaj starih kultura u osvojenim područjima. Rimsko Carstvo se već jednom u povijesti promijenilo prihvaćajući kršćanstvo. Sada su neki njegovi dijelovi primorani prihvatiti islam. ^[3]

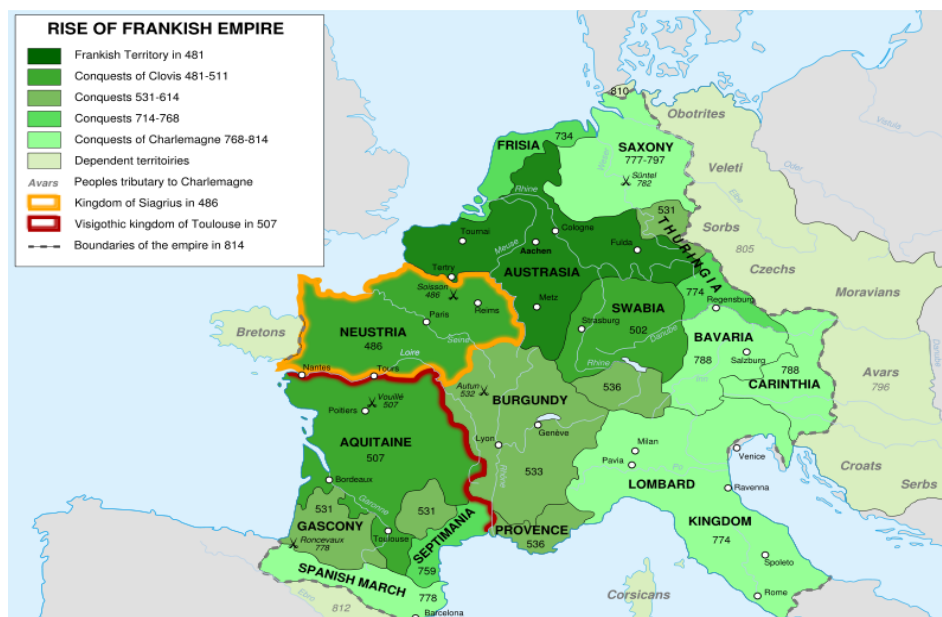
712. godine Arapi osvajaju Pirinejski poluotok , a 713. godine proglašavanju u prijestolnici Toledo suverenitet kalifa iz Damaska.

720. godine Arapi kreću u osvajanje Franačkog carstva i do 725. zauzimaju Narbonnu, Toulouse, Carcassonne i Autun. Karlo Martel 732. godine kreće sa sjevera u borbu s Arapima i pobjedi u bitci kod Poitiersa. Međutim Arapi i dalje napreduju sve do 759. godine kada je Pipin osvojio Narbonnu. Ta se godina smatra krajem muslimanskog širenja na zapadnom kontinentu.

U isto vrijeme Bizant nastoji obraniti Sirakuzu i Siciliju. Muslimani dobivaju pojačanje i opet kreću u osvajanje međutim na granicama Španjolske suprostavio im se Karlo Veliki.

Prvi Karlov rat bio je protiv pobunjenika u Akvitaniji u kojem je pobijedio.

Zatim se Karlo upleo u rat između Langobarda i Papinske države u Italiji. Karlo se borio za interese Crkve čijim se smatrao zaštitnikom, iako je bio oženjen langobardskom princezom, kćerkom langobarskog kralja Deziderija. Nakon što mu je Deziderije zauzeo dio gradova koji su pripadali Karovom prethodniku Pipinu, Karlo je svoju ženu otjerao. Zatim je zauzeo sjevernu Italiju, svrgnuo kralja Deziderija i otjerao ga u samostan, a sebe proglasio za kralja Franaka i Langobarda 774. godine. [3]

Slika 3. Karta Franačkog carstva

Početak vladavine želja mu je bila osvojiti i Španjolsku koju su zauzeli muslimani. Krenuo je u pohod 778. godine, no pohod je propao. U zasjedu su ih uvatili kršćanski Baski i uništili. Navedeni događaj opisan je u književnom djelu Ep o Rolandu. Nakon toga Karlo je odustao od osvajanja Španjolske i odlučio samo braniti i onemogućiti daljnje širenje muslimanima. Najdalje do kuda je došao bila je Barcelona koja je postala uporište utjecaja sa sjevera kroz mnoga daljnja stoljeća.

Karlo Veliki je dakle zaustavio napredovanje Arapa, ali ih nije mogao potisnuti. Pokušavao je s Arapima i pregovarati, no pregovori nisu bili uspješni. Franačka je imala problem jer nije imala flotu te se nije mogla suprostaviti muslimanima na moru. Tako je zapadno Sredozemlje postalo muslimansko jezero. Prekinuta je veza između Istoka i Zapada. Bizant je imao flotu, ali mogao je s njom samo do Napulja i Venecije.

To je bio konačni kraj antičke tradicije. [3]

Najveći Karlov poduhvat kao vojskovođe bio je pokoravanje Sasa koji su živjeli na području današnje sjeverozapadne Njemačke. Rat je trajao bez prestanka 33 godine. Sasi su bili divlji narod koji je štovao demone i nisu željeli prihvatiti kršćanstvo. Više puta u tom periodu Sasi su bili poraženi te su se predali i obećali prihvatiti kršćanstvo, no na kraju nisu tako postupili. Rat je završio tek kada ih je Karlo Veliki raselio po Galiji i Germaniji.

Karlo Veliki ratovao je i sa Avarima koji su se naselili u Panoniji i osvojio i dio njihovog teritorija te tako stigao i na područje današnje Hrvatske. 799. godine jedan je franački odred stigao do Trsata. ^[4]

2.4. Obnova Europe nakon zaustavljanja širenja islama

Franačka je prva europska država koja više ne gravitira prema Sredozemlju. Sredozemljem prevladava islam koji je pokorio sve stare strukture. Karolinzi su se dobro snašli u situaciji koju nisu sami stvorili, ali su od nje izvukli korist.

Prije Karolinga područjem Franačke vladala je dinastija Merovinga. Merovinzi su bili više orijentirani prema Sredozemlju. Nakon smrti posljednjeg velikog merovinškog kralja Dagoberta merovinška dinastija zapada u dekadenciju. Dagobertovi nasljednici su kraljevići koji nemaju nikakvu vlast već njima upravljaju majordomi. U neprestanim borbama za vlast pobjeđuje majordom Pipin koji ima potporu velikaša. Za svoje planove pridobio je i Crkvu. ^[3]

Svi Karolinzi zaslužni su za širenje kršćanstva. Jedan od najznačajnijih monaha bio je Bonifacije. Za svoje zasluge u pokršćavanju imenovan je nadbiskupom. Često je bio u sukobu sa irskim redovnicima koji su također širili kršćanstvo, ali nisu željeli vrhovnu vlast Rima. Zalagao se za moralan život redovnika pa ih je svake godine okupljao na koncilu. Na tim su koncilima biskupi i plemići zajednički odlučivali o bitnim državnim poslovima.

Crkva i dalje živi po rimskom pravu i ima rimski ustroj.

751. godine papa je Pipina proglasio kraljem i od tada se smatra da počinje era Krolinga. Pipin zauzvrat štiti papu.

Karlo Veliki nastavlja politiku svog oca. 774. godine on se proglašava kraljem Langobarda te se tako njegova moć proširila do Sredozemnog mora. Međutim njegovo sjedište je i dalje na sjeveru. ^[3]

Razdoblje u doba Pipinove vladavine i početak vladavine Karla Velikog obilježili su sukobi sa Bizantom. U Bizantu se tada provodi ikonoklazam, uništavanje umjetničkih djela sa prikazima svetaca, sa čime se Franačka ne slaže. Nakon smrti bizantskog cara Lava IV Bizant se odriče ikonoklazma i ponovno se zbližava sa Francima. ^[3]

U Rimu je 800. godine došlo do pobune i protjeran je papa Leon III zbog razvratnog života. Tada je bio pozvan Karlo da smiri situaciju. 23. prosinca 800. godine došao je u Rim i organizirao koncil na kojem je papa morao položiti zakletvu na evanđelja. Dva dana kasnije, na Božić, papa ga je zauzvrat okrunio za cara. Na taj način stvoreno je Franačko Carstvo. ^[4]

Postoji čak legenda koja kaže da je papa okrunio Karla „na prepad“ odnosno da Karlo nije znao što će papa uraditi. „Pošto se obratio masi, okrenuo se Karlu koji je

molio pred oltarom, stavio mu krunu na glavu i rekao: „Karl Augustu, okrunjenom od Boga, velikom i miroljubivom caru Rimljana, život i pobjeda!“^[4]

Novo carstvo Bizant nije želio priznati jer se smatrao nasljednikom Rimskog Carstva.

Karlo je želio dobiti potvrdu svog položaja od Bizanta. Zato je pozvao 812. godine bizantskog cara u Aachen gdje je sklopljen mirovni ugovor između Bizantskog i Franačkog Carstva. Karlo je Bizantu prepustio Veneciju i južnu Italiju, a Bizant je Karla prihvatio kao cara Franačkog carstva.

Od tada se razvija romano-germanska civilizacija, a Karolinško Carstvo postaje okvir Srednjeg vijeka.^[4]

Slika 4. Kruna Karla Velikog

2.5. Gospodarska i društvena organizacija

Gospodarstvo koje postoji prije VIII stoljeća nastavak je antičkog mediteranskog gospodarstva.

Nakon islamskog osvajanja Sredozemlja more je zatvoreno i trgovina je nestala. Na početku 9. stoljeća jedino se Nizozemska bavila brodarstvom. Trgovina se odvija između Britanije i sjevernih mora, ali više nema vezu sa Sredozemljem.^[3]

U karolinško doba nestalo je kovanja zlatnog novca, pozajmljivanje uz kamate je zabranjeno, ne postoji klasa trgovaca, nema uvoza istočnjačkih proizvoda (papirus, začini, svila) i trgovina je svedena na minimum. Gradovi postaju utvrde.

Laici više ne znaju čitati i pisati. Pipin je započeo kovati srebrni novac i počeo uvoditi monetarnu reformu. Karlo Veliki je tu reformu dovršio i smatra se utemeljiteljem srednjovjekovnog monetarnog sustava. Međutim zbog slabe trgovine novac je slabo cirkulirao. I u tome se vidi da Karolinzi nisu nastavak Merovinške civilizacije koja je koristila zlatni novac.

Karlo Veliki uveo je i nove utege i nove mjete čiji su etaloni bili pohranjeni u njegovoj palači.

Jedini profesionalni trgovci toga doba bili su Židovi. Trgovina se odvijala kopnom. Mirodiije su postale rijetke i raskoš opada.^[3]

Ljudi se uglavnom bave poljoprivredom i proizvode za svoje potrebe. Zbog toga se razvijaju veliki posjedi pa i crkveni uz samostane koji imaju postolare, zlatare, tesare, kovače, liječnike i dr.

Vlast je bila organizirana na slijedeći način: zastupnici središnje vlasti u pokrajinama bili su grofovi. Njih je imenovao kralj i oni su imali sudsku, vojnu, financijsku i izvršnu vlast na svom području. Uz granice je na posjede Karlo postavljao svoje ljude. Oni su se zvali markgrofovi ili vojvode i imali su vlast nad ostalim grofovima. Da bi ih kontrolirao Karlo se često selio s imanja na imanje. Osim toga imenovao je i inspektore koji su nadgledali cijelu upravu. Obično su išli zajedno jedan predstavnik crkve (klerik) i jedan laik. ^[4]

Slika 5. Karlovi inspektori

U vrijeme ratovanja, a to je bilo često, svaki slobodan čovjek je po pozivu trebao stupiti u vojnu službu. Obično su pozivani oni bliže mjestu ratovanja. Pri tome su pazili da dio ljudi ostane na posjedu kako proizvodnja ne bi stala. Ustrojio je i konjicu. Svojim sljedbenicima podijelili su crkvene posjede kao nagradu za službu, a oni su imali obvezu slijediti kralja u vojne pohode.

Sudstvo i vojska bile su zasnovane na besplatnom radu.

Dio troškova Karlo je namirivao od vlastitih posjeda jer je on bio najveći zemljoposjednik. Na svakom posjedu bio je jedan nadzornik. ^[4]

Odnos prema crkvi je bio različit u doba Karolinga i Merovinga. Karolinzi postavljaju biskupe za savjetnike, a podanicima upravljaju tako da im usađuju crkveni moral. Crkveni ljudi jedini su pismeni u to doba i jedini govore latinski jezik kojeg nameću kao jezik uprave. Tek mali broj laika pripada dvorskoj akademiji. ^[3]

2.6. Karolinška renesansa

U doba Karla Velikog počeli su obnavljati naučavanje i učenost.

Latinski jezik zadržao se u merovinškoj civilizaciji i očuvao do doba Karolinga koji su ga prihvatili.

Slika 6. Karlov tron

Karlo Veliki pokreće književnu renesansu na svom dvoru.

Međutim ta renesansa je bila potpuno klerikalna, narod ju nije više razumio. Pisana je latinskim jezikom.

U Karlovo je doba latinska učenost cvjetala jedino među Ircima i Anglosasima. Španjolska je bila pod muslimanima, a Italije je bila u krizi.

U merovinško vrijeme dogodila se kulturna dekadencija. Često i kraljevski pisari nisu znali osnovna gramatička pravila. Crkva je inzistirala na mističnosti i potrebi vjerovanja i bila je posvećena pobožnosti i preobraćenju heretika. Umjetnost radi uživanja smatrala se grešnom. U benediktinskim samostanima redovnici su stjecali određena znanja, ali samostani su bili izolirano od ostalog naroda.

Takovo stanje zatekao je Karlo i želio ga je mijenjati iz korijena. Još od doba njegovog oca Pipina na dvoru su podučavali mlade plemiće. Karlo je doveo u Aachen učitelje sa svih stana: Anglosase, Irce, Italike i Hispance te Franke iz Germanije i Franačke. Učitelji su organizirali škole obilazili opatije i biskupije te prepisivali stare knjige i poboljšali kvalitetu crkvene glazbe. To nisu bili veliki rezultati, ali je obrazovni sustav ipak dospio do širih slojeva društva. Sam Karlo Velik nikad nije naučio pisati. ^[4]

Neki od značajnijih pisaca tog doba bili su Einhard koji je napisao Životopis Karla Velikog i Teofilus Eriugena (O podjeli prirode). On u svojim djelima nastoji približiti klasična i kršćanska shvaćanja.

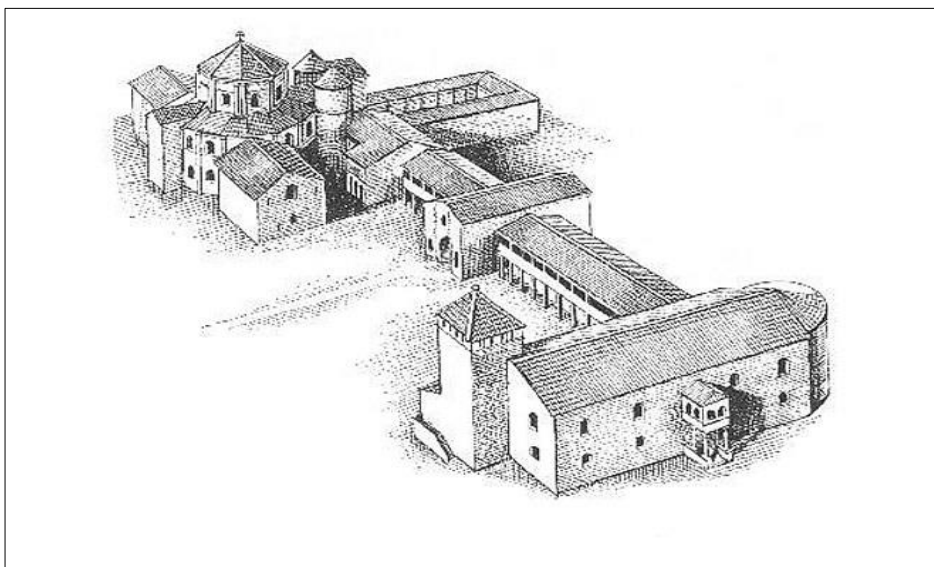
U vrijeme karolinške renesanse utemeljen je i suvremeni sustav pisanja. Zbog nedostatka papirusa pisalo se po pergameni koja je bila skuplja. Stoga su pisari trebali pisati gusto da se troši što manje pergamenta pa su tako nastala i mala slova. ^[6] Rukopisi su se počeli ukrašavati iluminacijama u boji te su tako postali zbirke umjetničkih djela. Najpoznatije su one iz samostanskih radionica u Reimsu. Rukopisi su se ponekad ukrašavali bjelokosnim rezbarijama. ^[7]

Na narodnom jeziku je bilo vrlo malo umjetnosti. Uglavnom su to bile junačke pjesme koje su izvodili putujući svirači. Međutim one nisu sačuvane. ^[4]

Karlo Veliki je želio stvoriti prijestolnicu koji će se moći mjeriti s Rimom. Stoga je u Aachenu sagradio palaču i dvorsku kapelu u koju je ugradio stupove iz Rima. ^[6] Od arhitektonskih djela sačuvana je samo Karlova crkva koja je danas kapela unutar aachenske katedrale. To je oktogonalna građevina koja u promjeru ima 15 metara. ^[7]

Slika 7. Kapela u Aachenu

Slika 8. Rekonstrukcija palače Karla Velikog u Aachenu

3. ZAKLJUČAK

Kada usporedimo razdoblje i dostignuća Karla Velikog i njegovog doba u sa starim antičkim civilizacijama, možemo doći do zaključka da usprkos nastojanjima on nije dostigao stupanj razvoja kakva su imala antička društva. Međutim ako promatramo Karla Velikog u kontekstu njegovog doba možemo doći do zaključka da **on predstavlja svijetlu točku ranog srednjeg vijeka.**

Neposredno prije njega i u njegovo doba na Europskom tlu su se zbivale velike promjene. Nestale su stare civilizacije i došle neke nove. Čitav prostor Sredozemnog mora zauzeli su muslimani, sa sjevera i istoka dolazili su novi narodi i plemena. Pomorska trgovina je nestala pa je sve potrebno za život trebalo izraditi u okolini. Gradovi su bili razoreni i počeli su se utvrđivati.

Sa juga su Europu nadirali Arapi, a sa sjevera divlji narodi (Sasi...). Kršćanska je tradicija bila napadnuta, a Karlo se proglasio **zaštitnikom Crkve**. Također njegove su zasluge velike na širenju kršćanstva iako su mu metode često puta bile nasilne.

Njegova je država bila teritorijalno vrlo velika, ali je on uspio organizirati da funkcionira. **Organizirao je i vojsku i sudove te upravu. Kontrolu je provodio putem inspektora.**

Također on je zaslužan **da se pismenost i umjetnost nisu potpuno ugasile**. Okupljao je oko sebe pisce, teologe, umjetnike i znanstvenike toga doba. Mnoga antička djela ostala su očuvana zahvaljujući njegovim nastojanjima. Za njegove vladavine ustrojen je **novi sustav pisanja malim slovima** koji je bio temelj za kasnija pisma.

U svim aspektima svoje vladavine Karlo je **uzor tražio u Rimskom Carstvu**. Poticao je razvoj znanosti i umjetnosti. Na svom dvoru okupljao je školovane ljude. Oni su prepisivali rimske knjige, ali i stvarali nova djela. Puno pozornosti pridavali su filozofiji i prirodnim znanostima.

Kao vojskovođa zaslužan je što je **zaustavio širenje Arapa** iznad Pirineja.

Bio je **kralj Franaka i Langobarda te car Franačkog Carstva.**

Imao je veliku obitelj, ženio se četiri puta.

Karlo je imao još mnogo zamisli što bi trebalo napraviti, no prekratko je živio da bi to sve ostvario (živio je od 747. do 814. g.)

Nakon Karlove smrti naslijedio ga je jedini sin koji ga je nadživio, Ludovik Pobožni. On nije imao Karlovu snagu te su ga često napadali. Ludovik je imao tri sina zbog kojih je podijelio kraljevstvo na tri dijela te ono više nikad nije doseglo veličinu kakvu je imalo u doba Karla Velikog.

Na osnovu prikupljenih podataka može se zaključiti da je **Karlo Veliki imao velik utjecaj na povijesni razvoj Europe.**

Popis literature:

- [1] Budak, Neven, Mogorović Crljenko, Marija: "Povijest 6", Profil, Zagreb, 2009.
- [2] Đurić, Vesna, Peklić, Ivan: „Hrvatska i svijet od prapovijesti do Francuske revolucije 1789. godine“, Profil, Zagreb, 2011.
- [3] Pirrene, Henri: „Karlo Veliki i Muhamed“, Izvori, Zagreb, 2006.
- [4] Goldstain, Ivo, Grgin, Borislav: „Europa i Sredozemlje u srednjem vijeku“, Novi Liber, Zagreb, 2006.
- [5] Gudek Šnajdar, Tea: Karlo Veliki: Privatni život – prvi dio, s Interneta, <http://www.medievalwall.com/hrvatski/povijesne-licnosti/karlo-veliki-prvi-dio/>, 22.03.2010.
- [6] Gudek Šnajdar, Tea: Karlo Veliki: Karolinška renesansa – treći dio, s Interneta, <http://www.medievalwall.com/hrvatski/povijesne-licnosti/karlo-veliki-karolinska-renesansa/>, 22.07.2010.
- [7] Graham-Dixon, Andrew: "Umjetnost – velika ilustrirana enciklopedija", Mozaik knjiga, Zagreb, 2012.

Citirana literatura:

- [4] Goldstain, Ivo – Grgin, Borislav: "Europa i Sredozemlje u srednjem vijeku", Novi liber, Zagreb, 2006.

Dodatak – popis slika

Slika 1. Trajanje Srednjeg vijeka	4
Slika 2. Karlo Veliki	5
Slika 3. Karta Franačkog carstva	7
Slika 4. Kruna Karla Velikog	9
Slika 5. Karlovi inspektori.....	10
Slika 6. Karlov tron	11
Slika 7. Kapela u Aachenu.....	12
Slika 8. Rekonstrukcija palače Karla Velikog u Aachenu.....	12